

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Februar 2025

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

**indsatsen over for
børn og unge, som
har begået alvorlig
kriminalitet**

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 21/2023 om indsatsen over for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet**

17. januar 2025

RN 306/25

Justitsministerens redegørelse af 25. november 2024 og supplerende redegørelse af 10. december 2024**Social- og boligministerens redegørelse af 26. november 2024 og supplerende redegørelse af 18. december 2024**

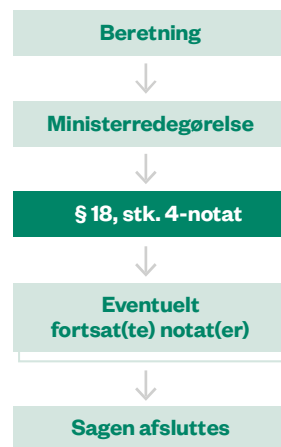
1. Rigsrevisionen gennemgår i dette notat de initiativer, som justitsministeren og social- og boligministeren vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner. Dette sker med henblik på at vurdere, om Social- og Boligministeriets, Justitsministeriets og de underliggende institutioners initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning.

 Konklusion

Rigsrevisionen finder, at ministrene har redegjort for, hvordan ministerierne vil følge op på Statsrevisorernes bemærkninger og de væsentligste kritikpunkter i beretningen.

Justitsministeren tager Rigsrevisionens overordnede konklusion og Statsrevisorernes bemærkninger meget alvorligt. Ministeren oplyser, at Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Domstolsstyrelsen og Ungdomskriminalitetsnævnet i forlængelse af reformen og i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse har iværksat initiativer, der skal sikre, at myndighederne i videst muligt omfang overholder målsætningerne for sagsbehandlingstider. Endvidere vil Kriminalforsorgen fremadrettet sikre en mere ens praksis i ungekriminalforsorgen i forhold til brug af reaktioner og indberetninger, når børn og unge ikke følger deres forbedringsforløb.

Social- og boligministeren tager til efterretning, at Statsrevisorerne kritiserer, at Social-, Bolig- og Ældreministeriets (nu Social- og Boligministeriet) viden om og opfølgning på kommunernes udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser har været utilstrækkelig og mangelfuld. Ministeren oplyser, at ministeriet fører et overordnet tilsyn, men at det ikke indebærer en forpligtelse til aktivt at undersøge, hvordan alle regler, som ministeriet er ansvarligt for, bliver administreret.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Social- og Boligministeriet har dog sendt et hyrdebrev til alle landets kommuner, hvor ministeriet gør opmærksom på, at kommunerne har pligt til at igangsætte Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser hurtigt. Ministeriet gør i samme brev også kommunerne opmærksomme på, at de har pligt til at indberette oplysninger til Danmarks Statistik om udmøntning af indsatserne efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Justitsministeriets og de underliggende myndigheders initiativer for at nedbringe sagsbehandlingstiden for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet, herunder om indsatsen medfører en positiv udvikling i andelen af sager, hvor målsætningerne for sagsbehandlingstid overholdes
- Justitsministeriets, herunder Kriminalforsorgens, indsats for at sikre en positiv udvikling i overholdelsen af reglerne for reaktioner og indberetninger ved børn og unges overtrædelser af forbedringsforløb
- Social- og Boligministeriets indsats for at sikre, at kommunerne overholder lovkrav om indberetning af oplysninger til Danmarks Statistik om udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i september 2024 en beretning om indsatsen over for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet. Beretningen handlede om, hvorvidt Justitsministeriet og Social- og Boligministeriet har sikret en hurtig og konsekvent indsats over for børn og unge, der har begået alvorlig kriminalitet.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det kritisabelt, at ingen af myndighederne på Justitsministeriets område efterlever målsætningerne for sagsbehandlingstid over for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet. Konsekvensen er, at perioden, fra politiet modtager en anmeldelse om kriminalitet, til barnet eller den unge oplever en konsekvens af kriminaliteten, er væsentligt længere, end det var tilsigtet med reformen.

Statsrevisorerne kritiserede endvidere, at Social- og Boligministeriets viden om og opfølgning på kommunernes udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser har været utilstrækkelig og mangelfuld.

4. Hele sagen kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne

5. Bilag 1 viser Folketingets behandling af beretningen.

Reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet

I 2018 besluttede Folketinget, at indsatsen over for de børn og unge, som begår alvorlig kriminalitet, skulle være hurtigere, bedre koordineret og mere konsekvent. Alvorlig kriminalitet er personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, hvor straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven overtrædes. Loven om bekæmpelse af ungdomskriminalitet trådte i kraft den 1. januar 2019, og der blev afsat ca. 160 mio. kr. årligt til at gennemføre reformen.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

Myndighedernes sagsbehandlingstider

6. Statsrevisorerne bemærkede, at ingen af myndighederne på Justitsministeriets område efterlever målsætningerne for sagsbehandlingstid over for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet. Det samlede forløb fra en anmeldelse af kriminalitet, til barnet på 10-14 år påbegynder forbedringsforløbet, tager gennemsnitligt 142 dage. For unge på 15-17 år tager det samlede forløb fra anmeldelse, til forbedringsforløbet påbegyndes, gennemsnitligt 269 dage.

7. Justitsministeren oplyser, at Justitsministeriet og underliggende myndigheder har taget Statsrevisorernes kritik af, at ingen af myndighederne fuldt ud lever op til målsætningerne for sagsbehandlingstid, til efterretning. Ministeren oplyser videre, at der alene er tale om målsætninger, som har til formål at sikre, at der ikke går for lang tid fra den unges kriminalitet til samfundets reaktion. Det er ministeriets vurdering, at målsætningerne i praksis er vanskelige at overholde, og der vil være en del sager, hvor det ikke vil være muligt at overholde dem. Ministeriet understreger samtidig, at sager om børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet, er et vigtigt og højt prioriteret område, hvor ministeriet løbende har fokus på at sikre en effektiv sagsbehandling.

Rigsrevisionen bemærker, at det fremgår af bemærkningerne til loven, at reformen indeholder *"en række korte frister, der tilsammen skal sikre, at sager frem over kan afgøres hurtigere, så børn og unge hurtigst muligt kan få den nødvendige støtte til at komme ud af en kriminel løbebane"*.

Justitsministeren oplyser, at siden indgåelse af Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet i 2018 og etableringen af Ungdomskriminalitetsnævnet den 1. januar 2019 har myndighederne haft et stort fokus på at gennemføre reformen i overensstemmelse med den politiske aftale, og der er løbende iværksat forskellige tiltag. Myndighederne på Justitsministeriets område har iværksat en række yderligere initiativer rettet mod en bedre efterlevelse af målsætningerne for sagsbehandlingstid. De nye initiativer er enten påbegyndt i løbet af undersøgelsesperioden eller vil blive igangsat. Tiltagene fremgår af tabel 1.

Tabel 1
Myndighedernes tiltag for at efterleve målsætningerne for sagsbehandlingstid

Myndighed	Nye tiltag	Forventet tidspunkt for opstart og afslutning af tiltag
Rigspolitiet og Rigsadvokaten	<i>Rigspolitiet</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Har oprettet et udvalg med fokus på styrket sagsbehandling og sagsbehandlingstider. • Koncernledelsen vil fortsat følge sagsbehandlingstider – og fremadrettet med særligt fokus på de politikredse med størst udfordringer med sagsbehandlingstider. • Gennemgå vejledning med nationale retningslinjer for sagsbehandling til politikredsene og efter behov tilrette og supplere vejledningen. • Justere it-værktøj, så sagsbehandlingstiden for 10-14-årige kan opgøres mere præcist¹⁾. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstart: 17. april 2024. • Afsluttet: Der er ikke sat en slutdato, og udvalget fortsætter, så længe der er behov. • Opstart: 15. februar 2023. • Afsluttet: Fokus fortsætter, så længe der er behov. • Opstart: 1. marts 2025. • Afsluttet: 30. oktober 2025. • Opstart: 1. oktober 2024. • Afsluttet: 30. juni 2025.
	<i>Rigsadvokaten</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Behandling af sager til Ungdomskriminalitetsnævnet vil indgå i politikredsenes lokale tilsynsplaner i 2025 med henblik på at understøtte en særlig tæt opfølgning. • Fælles seminar for nøglepersoner, der arbejder med sager til Ungdomskriminalitetsnævnet, med henblik på at dele best practice. • Undersøge behov for justering af retningslinjer for at sikre hurtig oversendelse af sager til Ungdomskriminalitetsnævnet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstart: 1. januar 2025. • Afsluttet: 31. december 2025. • Opstart: 12. december 2024. • Afsluttet: 31. december 2024. • Opstart: 1. februar 2025. • Afsluttet: 30. april 2025.
Domstolsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Tilførsel af ekstra resurser som følge af Aftale om domstolenes økonomi 2024-2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstart: 1. januar 2024. • Afsluttet: 31. december 2027.
Ungdomskriminalitetsnævnet	<ul style="list-style-type: none"> • Nævnet har taget initiativ til at få flere mødedage og er fortsat i dialog med retterne om muligheden for dette. • Systematisk registrering af sager med mere end 14 dages fristoverskridelse med henblik på at sikre, at disse afvikles først. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstart: 26. november 2024. • Afsluttet: 30. juni 2025. • Opstart: 1. februar 2024. • Afsluttet: 30. juni 2025.

¹⁾ Politiets sagsbehandlingstid for 10-14-årige kan ikke opgøres præcist på grund af den hidtidige registreringspraksis.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af justitsministerens redegørelse.

Ud over de nævnte nye tiltag i tabel 1 fortsætter myndighederne en række eksisterende indsatser, som skal bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden.

8. Rigsrevisionen vil følge Justitsministeriets og de underliggende myndigheders initiativer for at nedbringe sagsbehandlingstiden for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet, herunder om indsatsen medfører en positiv udvikling i andelen af sager, hvor målsætningerne for sagsbehandlingstid overholdes.

Ungekriminalforsorgens tilsyn med børn og unge

9. Statsrevisorerne bemærkede, at ungekriminalforsorgen ofte ikke reagerer rettidigt eller slet ikke, hvis barnet eller den unge ikke overholder sit forbedringsforløb. I perioden 2019-2023 har ungekriminalforsorgen ikke reageret rettidigt i 44 % af overtrædelserne.

10. Justitsministeren oplyser, at Justitsministeriet og Kriminalforsorgen har taget resultatet til efterretning. Kriminalforsorgen oplyser, at der har været uens praksis i sagsbehandlingen i tilsyn med børn og unge i ungekriminalforsorgens enheder. Det har særligt været i tilfælde, hvor forældre eller anbringelsessted har været ansvarlig for indsatsen og ikke har overholdt tilsynssamtale eller foranstaltning. Kriminalforsorgen har været i dialog med enhederne med henblik på at ensrette praksis. Kriminalforsorgen har desuden indskærpet reglerne over for ungekriminalforsorgen og vil følge op med en skriftlig indskærpelse til enhederne. Endelig vil Kriminalforsorgen fra den 1. februar 2025 udvide den eksisterende opfølgning, så der bliver udarbejdet månedlige opfølgninger på manglende eller for sene reaktioner over for barnet eller den unge samt på manglende indberetninger til Ungdomskriminalitetsnævnet.

11. Rigsrevisionen vil følge Justitsministeriets, herunder Kriminalforsorgens, indsats for at sikre en positiv udvikling i overholdelsen af reglerne for reaktioner og indberetninger ved børn og unges overtrædelser af forbedringsforløb.

Kommunernes fuldbyrdelse af nævnets afgørelse

12. Statsrevisorerne kritiserede, at Social- og Boligministeriets viden om og opfølgning på kommunernes udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser har været utilstrækkelig og mangelfuld. Statsrevisorerne bemærkede, at kommunerne i hver 4. sag bruger mere end 3 uger på at igangsætte et forbedringsforløb, selv om forløbet burde igangsættes med det samme efter afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Statsrevisorerne var enige i Rigsrevisionens anbefaling om, at Social- og Boligministeriet bør følge op på undersøgelsens resultater, herunder tiden kommunerne bruger på fuldbyrdelse af nævnets afgørelse. Statsrevisorerne var også enige med Rigsrevisionen i, at Social- og Boligministeriet bør indskærpe over for kommunerne, at de har pligt til at indberette til Danmarks Statistik om udmøntningen af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

13. Social- og boligministeren tager til efterretning, at Statsrevisorerne kritiserer, at ministeriets viden om og opfølgning på kommunernes udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser har været utilstrækkelig og mangelfuld.

Social- og boligministeren bemærker, at det indgik som et særskilt fokusområde i aftalen om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet fra 2018, at der skulle sikres en effektiv implementering af og opfølgning på aftalen, herunder at Justitsministeriet skulle udarbejde en evalueringsplan for reformen og gennemføre en overordnet evaluering af resultaterne af indsatsen. Justitsministeriet har løbende afrapporteret politisk til forligskredsen, senest i april 2022. Social- og Boligministeriet har bidraget til afrapporteringen med status for de initiativer i aftalen, der hører under ministeriets ressort. Det er dog Rigsrevisionens vurdering, at den evaluering, der ligger til grund for afrapporteringen, ikke har givet et dækkende billede af praksis i kommunerne, idet den er baseret på relativt få personers vurderinger i et mindre antal kommuner. Dette fremgår af punkt 33 i beretningen.

Herudover bemærker social- og boligministeren, at Social- og Boligministeriet fører et overordnet tilsyn med, hvordan den lovgivning, der hører under ministeriets ressort, generelt administreres, herunder om lovgivningen generelt overholdes, og om lovgivningen fortsat er hensigtsmæssig. Ministeriet bemærker, at dette ulovbestemte ressorttilsyn ikke indebærer en forpligtelse til aktivt at undersøge, hvordan alle regler, som ministeriet er ansvarlig for, bliver administreret.

Social- og boligministeren bemærker videre, at der ikke er fastsat en konkret tidsfrist for kommunerne i forhold til, hvor hurtigt de skal fuldføre en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet. Rigsrevisionens analyser tager udgangspunkt i, at ungekriminalforsorgen har sat en intern frist på 21 dage, før de rykker kommunen for ikke at have igangsat et forbedringsforløb. Social- og Boligministeriet bemærker, at 21 dage i nogle sammenhænge ikke er lang tid, ligesom der kan være faglige grunde til at vente med at igangsætte en indsats. Rigsrevisionen kan konstatere, at det fremgår af bemærkningerne til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, at forbedringsforløb skal igangsættes med det samme efter afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Endelig gør social- og boligministeren opmærksom på, at det er de enkelte kommunalbestyrelser, der har ansvaret for, at de enkelte kommuner overholder lovgivningen og dermed udmønter afgørelserne fra Ungdomskriminalitetsnævnet rettidigt. Ministeren er dog optaget af, at kommunerne lever op til deres forpligtelser til at sikre, at børn og unge får igangsat en indsats, der skal få dem ud af kriminalitet. Derfor har Social- og Boligministeriet den 4. december 2024 sendt et hyrdebrev til alle landets kommuner, hvori ministeriet gør opmærksom på, at kommunerne har pligt til at igangsætte Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser hurtigt. I hyrdebrevet gør ministeriet også opmærksom på, at kommunerne har pligt til at indberette oplysninger om udmøntning af indsatserne til Danmarks Statistik.

14. Rigsrevisionen vil følge Social- og Boligministeriets indsats for at sikre, at kommunerne overholder lovkrav om indberetning af oplysninger til Danmarks Statistik om udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

Birgitte Hansen

Bilag 1. Folketingets behandling af beretningen

Beretning (nr.), dato for Statsrevisorernes mødebehandling og ministerredegørelse(r)	Behandlet i udvalg	Teknisk gennemgang ved Statsrevisorerne og Rigsrevisionen	Udvalgs-spørgsmål (nr.)	Indkaldt til samråd	Statsrevisorerne har holdt møde med ministeren	§ 20-spørgsmål
Indsatsen over for børn og unge, som har begået alvorlig kriminalitet (nr. 21/2023) 23-09-2024 Ministerredegørelser: Justitsministeren: 25-11-2024 Justitsministeren (supplerende): 10-12-2024 Social- og boligministeren: 26-11-2024 Social- og boligministeren (supplerende): 18-12-2024	Socialudvalget: 26-09-2024 16-01-2025 Finansudvalget: 03-10-2024 Retsudvalget: 24-10-2024					